DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v2.71
CZU: 343.97(478)

GROUP CRIMINALITY AND THE PSYCHOSOCIAL DYNAMICS OF GANG FORMATION

CRIMINALITATEA ÎN GRUP ȘI DINAMICA PSIHOSOCIALĂ „A GANG FORMATION“

BALMUȘ Andreea , studentă, specialitatea: Drept
Academia de Studii Economice a Moldovei, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61,
Chișinău, Republica Moldova
Telefon: + 37378555546
e-mail autor: balmus.andreea@ase.md

Abstract: *Group crime today is a complex and dynamically influenced problem by several social and psychological factors. The formation of gangs is closely related to the social, economic and psychological conditions that outline the individual's behavior within collective structures. The research ,highlights the role of investigating the mechanisms by which gangs are created, especially their cooperation, mutual influence and identity construction. It suggests that marginalization, peer pressure and the need to fit in can lead people, particularly young people, to engage in criminal behaviour. The study uncovers significant reasons why criminal organizations start and persist by examining several ideas and reviewing current criminological research. The results show that the way leaders are organized, the power of the group and the rules they share greatly affect their criminal behavior. This article aims to help individuals understand more fully the social and psychological processes that lead to group crime and to propose means of preventing it through better social connections and early support.*
Key words *group criminality, gang formation, psychosocial dynamics, deviant behavior, social influence,youth delinquency.*
JEL CLASSIFICATION:K14,K33,K38,K36

INTRODUCERE

În contextul schimbărilor profunde care se petrec în societatea de azi, criminalitatea organizată se profilează ca una dintre cele mai complexe și dinamice manifestări ale fenomenului infracțional. Aceasta reflectă schimbările mediului social, precum și reconfigurarea comporta-mentului interindividual. Factori precum globalizarea extensivă, urbanizarea accelerată și polarizarea socioeconomică au ajutat la apariția și extinderea formelor organizate de crime. În configurația actuală, bandele (gangurile) ocupă un rol central, mai ales în rândul tinerilor.

În arhitectura acestui fenomen , având în vedere sporirea constantă și impactul subversiv asupra pilonilor statului de drept, cercetarea acestor grupări devine extrem de importantă.

Investigarea nu se limitează la o descriere a fenomenului, ci e vitală pentru a percepe cum faptele ilegale lovesc siguranța oamenilor și zdruncină credința în structurile statului.

De ce e important să cercetăm asta? Fiindcă , acest domeniu rezidă în exigența de a conceptualiza mecanismele subiacente prin prisma unei abordări interdisciplinare, la intersecția dintre criminologie, sociologie și psihologie socială. Asta ne ajută să vedem cum apar și cum lucrează grupurile de infractori. Mai ales, e semnificativ sa accentuam analiza studiului proceselor de grup coeziunea, influența socială și conformismul pentru a elucida determinanții conduitei deviante colective. Înțelegerea acestora, este esențială pentru identificarea factorilor de risc, precum și exercitarea unor planuri modernizate de combatere a criminalității organizate.

Prezentul articol își propune să analizeze criminalitatea organizată prin prisma evoluției și structurării bandelor, evidențiind felul în care apar și se schimbă gangurile, precum și referință la realitățile sociale. Cercetarea vizează examinarea interacțiunii dintre dezvoltarea individului și

mediul înconjurător în formarea grupurilor de infractori, precum și interdependența dintre unitatea, influența și controlul în prisma unui gang .
Consecutiv, studiul urmărește cercetarea creării unor reguli de conduită și a unor acțiuni legislative care vor avea ca obiectiv scaderea semnificativă a criminalității organizate și stoparea apariților bandelor.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Intelegerea infractionalitatii de grup si a dinamicii psihosociale a constituirii bandelor se fundamenteaza pe un cadru teoretic amplu, elaborat in literatura criminologică si sociologică de referință.Una dintre cele mai notabile perspective este teoria asocierii diferentiale formulata de Sutherland (1947), potrivit căreia comportamentul infracțional este învățat în cadrul interacțiunilor sociale, în special în grupuri restrânse, prin transmiterea valorilor, normelor și tehnicilor specifice activităților ilicite. Ca o completare, teoria anomiei, dezvoltat de Merton (1938), explică devianța ca find un efect al tensiunii dintre scopurile culturale promovate de societate si metodele legitime accesibile pentru atingerea lor , ceea ce îi determină pe indivizi să apeleze la alternative, inclusiv cele penale.

De asemenea, teoria învatarii sociale, concepută de Bandura (1977), accentueaza rolul observatiei, imitarii și consolidarii în modelarea comportamentului deviator, evedențiind că persoanele asimilează conduite infractionale prin expunera la modele pertinente din mediul lor social. Studille recente, precum cele realizate de Thornberry (1998) si Klein (1995), subliniază importanța factorilor de mediu, a marginalizării oferinf membrilor un cadru de afiliere, protectie și reconfirmare socială. Prin urmare, literatura de specialitate converge spre idea că fenomenul criminalității în grup trebuie examinat prin prisma interdependentei dintre atributele individuale și structurale, integrate într-un context social particular.

Din punct de vedere metodologic, cercetarea se sprijină pe o optică teoretico - analitică, folosind metoda analizei documentare pentru examinarea riguroasă a resurselor bibliografice relevante, metoda comparativă pentru identificarea similaritaților ,dar si diferențelor între doctrinele explicative majore ale conduitei infractionale colective ,si metoda sintezei pentru încorporarea rezultatelor într un sistem conceptual unitar. Aceasta maniera de abordare permite o investigare detaliată a mecanismelor psihosociale implicate în formarea bandelor, facilitând punerea în corespondență a viziunilor interdisciplinare și stabilirea factorilor conducători ai acestui fenomen. Totodata, au fost utilizate studii empirice din domeniu, care susțin validitatea premiselor teoretice și oferă o bază temeinica pentru interpretarea datelor.

Rezultatele cercetării evidențiază faptul că formarea gangurilor este determinată de o combinație de factori individuali, sociali și contextuali, care acționează într-un mod interdependent. Astfel, nevoia de apartenență, lipsa suportului familial și influența anturajului constituie elemente esențiale în orientarea indivizilor către grupuri delincvente. În același timp, condițiile socio-economice precare, excluziunea socială și oportunitățile limitate contribuie la crearea unui mediu favorabil dezvoltării acestui fenomen.

În cadrul gangurilor, dinamica psihosocială se manifestă printr-un nivel ridicat de coeziune internă, existența unor norme și valori proprii și prin influența exercitată de lideri asupra membrilor. Procesele de conformism și presiune de grup determină indivizii să adopte comportamente compatibile cu așteptările colective, iar identitatea socială devine un factor central în definirea rolului individual. În acest context, participarea la activități infracționale apare frecvent ca rezultat al integrării în grup și al internalizării normelor acestuia, mai degrabă decât ca o manifestare exclusivă a voinței individuale.

Tabelul 1. Evoluția infracționalității generale în Republica Moldova (2021–2025)

An	Infracțiuni înregistrate (mii)	Rata infracționalității (la 10 000 locuitori)	Număr persoane condamnate (mii)	Pondere minori condamnați (%)
2021	27,2	105	—	—
2023	24,0	96	—	—
2025	23,1	97	11,8	2,4

Sursa: Biroul Național de Statistică – Nivelul infracționalității RM 2021, 2023, 2025

Acest tabel arată o tendință generală de stabilizare sau ușoară scădere a criminalității în RM, dar și faptul că rata rămâne semnificativă și că implicarea minorilor este prezentă (deși relativ scăzută comparativ cu totalul).

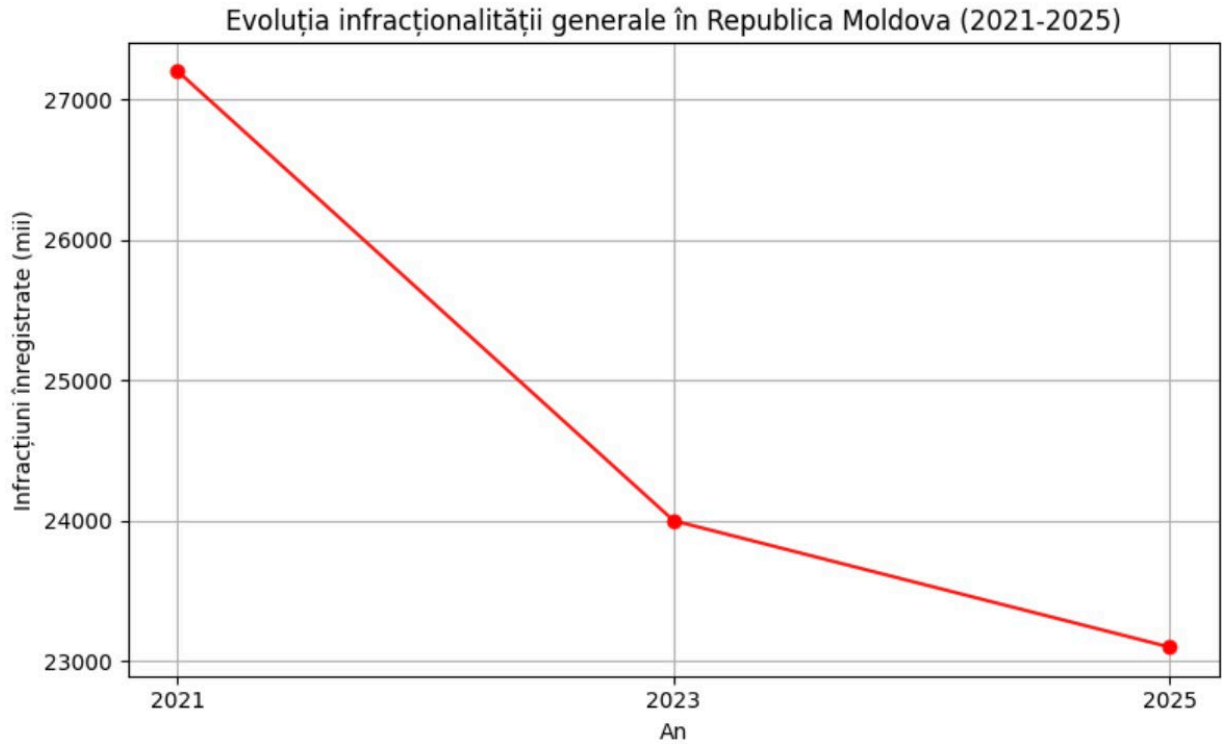

Figura 1. Analiza grafică evoluției infracționalității în Republica Moldova
Sursa: elaborat de autor

Manifestarea criminalității în grup nu poate fi înțeleasă în afara influenței factorilor sociali și psihosociali, care modelează comportamentul indivizilor în funcție de mediul în care aceștia se dezvoltă. În acest sens, pot fi enumerați următorii factori:

1. *Familia*

Familia reprezintă principalul cadru de socializare al individului, având un rol determinant în formarea normelor morale și a comportamentului social. Familiile dezorganizate, caracterizate prin absența unuia sau ambilor părinți, conflicte permanente, violență sau alcoolism, cresc riscul apariției comportamentului delincvent. Lipsa controlului și a suportului afectiv favorizează afilierea individului la grupuri infracționale, care ajung să suplinească funcțiile familiale prin oferirea unui sentiment de apartenență și protecție.

2. Școala

Școala are rolul de a consolida procesul de socializare început în familie. Eșecul școlar, absenteismul, abandonul școlar și conflictele cu autoritatea educațională sunt factori corelați cu delincvența juvenilă. Excluderea sau marginalizarea în mediul școlar determină tinerii să caute recunoaștere și statut în afara instituțiilor formale, adesea în cadrul grupurilor delincvente.

3. Locul de muncă

Lipsa unui loc de muncă stabil sau munca precară reprezintă factori favorizanți ai criminalității în grup. Șomajul și insecuritatea economică reduc integrarea socială și cresc vulnerabilitatea individului față de influențele negative ale mediului infracțional. Grupurile criminale oferă alternative ilicite de obținere a veniturilor și un sentiment de utilitate socială substitutivă.

4. Starea civilă

Persoanele necăsătorite, divorțate sau separate prezintă, în general, un risc mai ridicat de implicare în activități infracționale, comparativ cu persoanele căsătorite. Absența responsabilităților familiale și a controlului informal asociat vieții de familie poate facilita implicarea în comportamente deviante și integrarea în grupuri infracționale.

5. Specificul național și cultural

Specificul național influențează formele și manifestările criminalității în grup prin tradiții, norme sociale și structuri de valori. În unele societăți, toleranța față de violență, loialitatea excesivă față de grup sau subculturile criminale pot favoriza apariția și menținerea grupurilor infracționale.

6. Religia

Religia poate avea un rol preventiv important prin promovarea valorilor morale, a autocontrolului și a responsabilității sociale. Totuși, slăbirea influenței religioase sau interpretările distorsionate ale normelor religioase pot reduce acest efect protector, facilitând comportamentele deviante.

7. Toxicomania

Consumul de droguri și alcool reprezintă un factor major de risc în criminalitatea în grup. Toxicomania favorizează pierderea autocontrolului, dependența economică și implicarea în infracțiuni pentru procurarea substanțelor. De asemenea, grupurile infracționale sunt adesea implicate în distribuția drogurilor, ceea ce creează o legătură directă între consum și criminalitatea organizată.

Tabelul 2. Infracțiuni săvârșite de minori în Republica Moldova (2020–2024)

An	Infracțiuni săvârșite de minori	Rata (cazuri la 100 000 copii 0-17 ani)
2020	606	107
2021	695	126
2022	705	133
2023	449	88
2024	493	97

Sursa: elaborate de autor pe baza datelor analizate în platforma
Biroul Național de Statistică

Datele evidențiază o scădere semnificativă în anul 2023, urmată de o ușoară creștere în 2024, ceea ce sugerează caracterul fluctuant al criminalității juvenile și necesitatea unor măsuri constante de prevenire.

Analiza acestor date, corelată cu teoriile criminologice, demonstrează că formarea gangurilor este influențată de factori precum marginalizarea socială, influența grupului și lipsa oportunităților, iar dinamica internă a grupurilor se bazează pe coeziune, norme proprii și influența liderilor.

Prevenirea și combaterea gangurilor (grupărilor criminale organizate) este un subiect complex, abordat diferit în funcție de țară, dar există câteva principii generale recunoscute la nivel internațional.

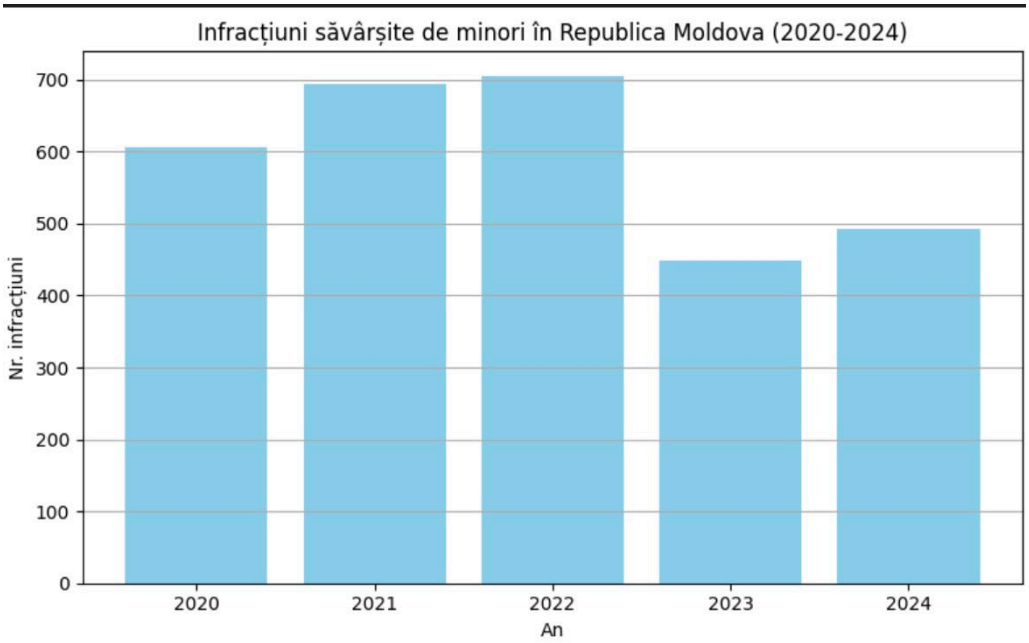

Figura 2. Analiza grafică pe ani a infracțiunilor săvârșite de minori în Republica Moldova
Sursa: elaborat de autor

Combaterea și prevenirea criminalității în grup necesită o abordare orientată spre individ, în care educația și sprijinul joacă un rol esențial în formarea unor conduite conforme normelor sociale. Prin urmare, pot fi sugerate următoarele măsuri:

~Implicarea familiei – supravegherea și sprijinul oferit de părinți reduc riscul implicării în grupuri delincvente.

~Educația – formarea unor valori și comportamente corecte prin școală și activități educative.

~Sprijin psihologic – consilierea tinerilor pentru a face față presiunilor și influențelor negative.

~Activități utile în timpul liber – sport, hobby-uri sau voluntariat care oferă alternative pozitive.

~Implicarea comunității – colaborarea între familie, școală și autorități pentru sprijinirea tinerilor.

~Prevenirea consumului de droguri și alcool – informare și intervenție timpurie.

~Informarea tinerilor – explicarea consecințelor implicării în activități ilegale.-Consiliere parentală și asistență socială pentru familiile cu risc ridicat.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Analiza criminalității organizate și a interacțiunilor psihosociale în contextul formării grupurilor infracționale în Republica Moldova sugerează că, deși tendința generală a criminalității a arătat o mică scădere între 2021 și 2025, problema rămâne actuală și critică pentru societate, având nevoie de soluții bine concepute și strategice. Conform statisticilor oficiale, în 2025 au fost raportate 23,1 mii de infracțiuni pe întreg teritoriu național, ceea ce scoate în evidență o prevalență semnificativă a comportamentului deviant și subliniază necesitatea unor măsuri de prevenire adaptate la specificul local (Biroul Național de Statistică, 2025). De asemenea, participarea tineretului la activități infracționale, deși mai scăzută în raport proporțional, în continuare reprezinta o provocare considerabilă, cu 493 de infracțiuni comise de minori în anul 2024, demonstrând că grupurile de

minoril constituie un potențial fundament în formarea gangurilor și amplificarea comportamentului deviant în rândul celor tineri, dar și vulnerabili.

Studii asupra dinamicii psihosociale din gangurile juvenile și adulte din Republica Moldova evidențiază că dorința de apartenență, influența prietenilor și absența suportului familial sunt factori cheie care reflectă integrarea indivizilor în aceste grupuri. Legătura internă a gangurilor, împreună cu normele și valorile lor specifice, contribuie la perpetuarea comportamentului infracțional, iar liderii grupurilor influențează considerabil membrii, ceea ce scoate în evidență importanța intervențiilor psihosociale și educaționale, dar și legale.

Analiza graficelor și tabelelor din această lucrare clarifică tendințele variabile ale infracționalității juvenile, evidențiind astfel necesitatea unei observații constante și a unor măsuri proactive pentru a evita reintegrarea în grupuri delictuale.

Recomandările fundamentale derivate din studiu sunt direcționate spre intervenții integrate la nivel legal, educațional și social . În primul rând, se sugerează crearea unor programe de prevenire și consiliere dedicate tinerilor în situații vulnerabile, în special în comunitățile cu un risc socio-economic crescut, în vederea diminuării atracției gangurilor. În al doilea rând, este vital să se implementeze inițiative educaționale și recreative care să faciliteze incluziunea socială, întărind totodată suportul din partea familiei și comunității. În al treilea rând, autoritățile judiciare din Republica Moldova trebuie să îmbunătățească procesele de colectare și evaluare a datelor referitoare la criminalitatea juvenilă și infracțiunile în grup, pentru a sprijini elaborarea de politici publice bazate pe dovezi și pentru a depista din timp posibilele tendințe de formare a gangurilor. În final, colaborarea între instituțiile de învățământ, cele sociale și cele legale devine esențială pentru a preveni și diminua criminalitatea organizată, iar strategiile trebuie să fie ajustate în funcție de particularitățile locale, având în vedere factorii socio-economici și culturali care afectează comportamentele infracționale.

Concluzionând, cercetarea arată că reducerea criminalității organizate în Republica Moldova nu poate fi realizată doar prin metode punitive, ci impune o abordare cuprinzătoare, axată pe prevenție, educație și intervenție psihosocială, susținută de date statistice și o monitorizare continuă.

REFERINȚE:

1. PROGRAMUL NAȚIONAL de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2026-2030 . Disponibil la : https://mai.gov.md/sites/default/files/transparenta/Programul de elaborare a actelor normative/Proiect PPCC.pdf . Accesat la data de :07.04.2026 .
2. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 ,Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 128–129/1012 din 13.09.2002. Disponibil la : https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/17783 . Accesat la data de : 07.04.2026.
3. Larii, I. (2020). Criminologie. Chișinău: Editura „Cartea Militară”. Disponibil la : https://library.academy.police.md/storage/uploads/material/18738/31/1220pregatirea20profesionala-20420decembrie20202020383-394pdf.pdf . Accesat la data : 07.04.2026.

Coordonator științific:TIGHINEANU Alexandra, dr., conf. univ.,
ASEM, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, Chișinău, Republica Moldova
Telefon: + 37369084661
e-mail: alexandra.tighineanu@ase.md